

28.6.2010

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite: Lausuntopyyntö 17.5.2010, Dnro YM2/401/2010

LAUSUNTO OPASLUONNOKSESTA "MATERIAALITEHOKKUUDEN EDISTÄMINEN JA JÄTTEEN EHKÄISY YMPÄRISTÖLUPAPROSESSISSA"

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua opasluonnoksesta, jossa käsitellään materiaalitehokkuuden edistämistä ja jätteen synnyn ehkäisyä osana ympäristölupaprosessia. Oppaan tarkoituksena on tukea viranomaisia ympäristölupahakemusten käsittelyssä sekä lupavelvollisten valvonnassa. Lisäksi opas soveltuu myös yritysten käyttöön. ETL suhtautuu myönteisesti oppaan laatimiseen materiaalitehokkuuden ja jätteen synnyn ehkäisyn noustessa keskeiseksi näkökohdiksi yritystoiminnan ympäristövaikutusten hallinnassa. Yhteisen oppaan käyttöönotto edistää materiaalitehokkuuteen liittyvien näkökohtien yhtenäistä jäsentämistä osana lupaprosessia.

Lausunnon kohteena olevan opasluonnoksen lähtökohtana on BAT-käsite ja sen mukainen materiaalitehokkuuden BAT-taso. Koska BAT-lähestymistapa perustuu toiminnasta aiheutuvien erilaisten päästöjen suuruusluokkien hahmottamiselle, ETL ei koe sen takaavan lupa- ja valvontaviranomaisille tarvittavia edellytyksiä yrityksen toimintoihin ja tuotteisiin liittyvän materiaalitehokkuuden arvioimiseksi. Lisäksi BAT-käsitettä sovellettaessa on huomattava, että se kuvaa yritystoiminnan ympäristösuorituskykyä kokonaisuudessaan yksittäisen ympäristönäkökohdan sijaan. Täten materiaalitehokkuudelle ei ole olemassa erikseen määriteltyä BAT-tasoa, jota voitaisiin käyttää ympäristölupaprosessissa sovellettavana vertailukohtana. ETL pitää tärkeänä, että tämä oppaas esitetty BAT-lähestymistapa korjataan ennen oppaan käyttöönottoa.

Lausuntopyynnössä pyydettiin esittämään näkemyksiä erityisesti yhdeksään teemaan. Seuraavassa esitetään lyhyesti näihin teemoihin (pl. teemat 5-6) liittyviä ETL:n näkemyksiä.

Teema 1: Oppaan tarpeellisuus ja hyödyllisyys

Materiaalitehokkuutta ja jätteen synnyn ehkäisyä lupaprosessissa käsittelevä opas nähdään tarpeellisena: opas edesauttaa yhtenäisen käsitteistön luomista sekä saattaa parhaassa tapauksessa edistää myös lupakäytäntöjen yhtenäistämistä sekä lisätä lupakäsittelyn läpinäkyvyyttä. Edellä mainittu oppaassa sovellettu harhaanjohtava tapa käyttää BAT-käsitettä tulisi kuitenkin oikaista ennen oppaan viimeistelyä ja käyttöönottoa. Toisaalta, ja kuten oppaassakin todetaan, tehokas materiaalien käyttö sekä jätteen synnyn ehkäisy ovat kustannustekijöitä, jotka otetaan lähes poikkeuksetta yrityksissä huomioon toiminnan suunnittelussa. Valmiudet ja käytännöt aihepiiriin omaehtoiseen käsittelyyn ovat yrityksissä täten jo olemassa.

Teema 2: Materiaalitehokkuuden käsitteen määrittely ja suhde jätteen synnyn ehkäisyyn

28.6.2010

Opasluonnoksessa tulkitaan jätteen määrän vähentämisen ja sen haitallisuuden ehkäisyn olevan osa materiaalitehokkuutta. Tulkintaa voisi tarkentaa edelleen toteamalla suoraan jätteen synnyn ehkäisemisen sisältyvän materiaalitehokkuuden käsitteeseen; opasluonnoksessakin keskityttiin pääosin käsittelemään jätteisiin liittyviä näkökohtia eikä niinkään materiaalien käytön määrää ja laatua.

Teema 3: Materiaalitehokkuuden lupahjauksen toimivallan rajauksen tulkinnat

Opasluonnoksessa sivulla 16 kuvattu kaavio on pääosin selkeä esitys lupasääntelyn rajanvedoksi. Lupasääntelyn piiriin kuuluviksi aihealueiksi on kuitenkin sisällytetty ainakin osittain sinne kuulumattomia kokonaisuuksia, kuten ”Muu materiaalien tehokas käyttö”. ETL korostaa, että muun ympäristölupaharkinnan tapaan myös materiaalitehokkuuden parantamisessa sekä jätteen synnyn ehkäisyssä tulee aina huomioida ympäristönäkökohtien olennaisuus sekä paikallisten olosuhteiden merkitys. Valvontaviranomaisella tulisi lisäksi olla mahdollisuus mm. olosuhteiden muuttuessa ottaa lupakauden aikana kantaa luvan yksityiskohtiin. Näin välttyttäisiin raskaalta lupapäätöksen muutosprosessilta.

Lupaprosessissa tulee huomioida myös lupavelvollisen mahdollisuudet vaikuttaa toimintansa materiaalitehokkuuden parantamiseen; usein toimintamahdollisuudet liittyvät kiinteästi mm. laitetoimittajiin ja arvoketjun muihin toimijoihin. Lisäksi lupaharkinnassa tulisi huomioida tilanteet, joissa materiaalitehokkuuteen liittyviä toimintoja on ulkoistettu, jos esimerkiksi materiaalien sisäinen hyötykäyttö on hankalaa.

Lisäksi ETL korostaa, että elintarviketeollisuuden prosessien materiaalitehokkuutta ja jätteen synnyn ehkäisyä arvioitaessa on huomioitava mm. hygienianäkökohdat ja niistä aiheutuvat mahdolliset materiaalitehokkuuden parantamista koskevat rajoitukset. Materiaalitehokkuuden parantamiseen liittyy paljon toimiala- ja yrityskohtaisia erityisnäkökohtia, joten on huolehdittava, että opas ei luo lupa- ja valvontaviranomaisille paineita käsitellä lupaprosessissa aiheita, joista heillä ei voida edellyttää olevan yksityiskohtaisia osaamista.

Teema 4: Lupahjauksen suhde vapaaehtoiisiin ympäristöasioiden hallintajärjestelmiin ja katselmuksiin

Opasluonnoksen linjaus siitä, että lupaviranomaisen on tarkasteltava lupavelvoitteita erillään yrityksen omista vapaaehtoisista tavoitteista ja toimenpiteistä, on kannatettava. Riski vapaaehtoisten linjausten siirtymisestä osaksi lupavelvoitteita saattaa vähentää yritysten innostusta toteuttaa omaehtoisia ympäristönsuojelutoimenpiteitä ja vaikuttaa täten käänteisesti niiden ympäristösuorituskykyyn.

Teema 7: Materiaalitehokkuutta koskevien tietojen luottamuksellisuus

Oppaassa esitetään, että yritys ilmoittaa tarvittaessa viranomaiselle luottamuksellisina pidettävät tiedot. ETL kokee, että ehdotettu käytäntö ei varmista luottamuksellisuutta. Lisäksi asiaan liittyvissä käytännöissä on tällä hetkellä alueellisia eroja; viranomaiset saattavat nimenomaisesti pyytää, että luottamuksellisia tietoja ei mainita heille toimitetuissa asiakirjoissa, koska ne on viranomaisen kannalta hankala pitää erillään muista lupaan liittyvistä asiakirjoista.

Teema 8: Materiaalitehokkuuden kehittämismahdollisuuksien tunnistamiseen liittyvät ehdotukset ja tarkistuslistat

Materiaalitehokkuutta tarkastelevat tarkistuslistat ovat käyttökelpoinen työkalu, joiden avulla voidaan tunnistaa aiheeseen liittyviä kehittämismahdollisuuksia. Listojen kehittä-

28.6.2010

3(3)

tämisessä ja erityisesti niiden soveltamisessa osana lupaprosessia tulee tehdä yhteistyötä luvituksen kohteena olevan yrityksen kanssa. Yrityksen asiantuntemusta hyödyntämällä varmistetaan, että listan avulla keskitytään olennaisiin näkökohtiin.

Teema 9: Viranomaisten ja toiminnanharjoittajien täydenniskoulutuksen järjestäminen

Materiaalitehokkuuteen liittyvä koulutus edistää yhteisen lähestymistavan ja käsitteistön muotoutumista lupaviranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä. Koulutus tulisi suunnitella yhteistyössä lupavelvollisten kanssa keskeisen asiasisällön varmistamiseksi. Koulutuksen toteutuksessa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi Motiva Oy:n materiaalitehokkuusosaamista.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Heikki Juutinen', written in a cursive style.

Heikki Juutinen
toimitusjohtaja